

AGNI

Nr 228 - Årg. 57 - Nr 1 - Hösten 2012

I detta nummer – rädslan för det främmande

Temat i detta nummer av Agni är rädsla för det främmande. Ett av Agnis viktigaste mål är att verka för fred och folkförståelse. Vi vill att människor känner medkänsla med sin nästa, oavsett nationalitet eller bakgrund. I texten "Det finns inget vi och dom – det finns bara vi" kan vi läsa en analys av hur journalistik i Sverige i dag kan motverka dessa strävanden genom att väcka rädsla för människor som invandrar till Sverige.

Rädslan för islam har gamla anor och ännu idag har många en fördomsfull och förenklad föreställning om vad det innebär att vara muslim. I texten "Tankar om fred, konflikter och islamska banker" får vi se en annan aspekt av religionen och samhällssystemet än

den vi är vana att möta.

Vi har även en rapport från Guatemala, där läget just nu är ganska bekymmersamt.

Trevlig läsning önskar redaktionen.

Kallelse till årsmöte 2011

Föreningen kallar till årsmöte för verksamhetsåret 2011, den 5 december 2012 klockan 18:00. Vi håller till hos Marianne Fohlström på Johannesbäcksgatan 80 A i Uppsala. Anmäl ditt deltagande till Kristina Nyström på 070-20 14 916 eller med e-post till kristina_nystrom@hotmail.com.

Om Agni

I din hand håller du en tidning som ges ut av föreningen Agni Örjansgården. Föreningens ändamål är att främja förståelse och solidaritet mellan enskilda och grupper i olika delar av världen. Tack vare donationer från enskilda kan vi stödja praktiskt biståndsarbete på platser där fattigdom, okunnighet och sociala orättvisor är stora. Bland våra projekt finns en sjukvårdsklinik och ett stipendiatprojekt i Guatemala samt skolbygge och hälsoprojekt i Angola. Föreningens säte är i Uppsala.

Agni har en fantastisk historia. På 30-talet började föreningen ordna internationella sommarkurser för att främja förståelse mellan kulturer. Föreningen samlade in kläder och skor till fattiga områden i Europa. Under 80-talet övergick hamnade det våldsdrabbade Latinamerika i fokus. Tack vare samarbete med biståndsorganet SIDA kunde åtskilliga miljoner förmedlas. Föreningen har även hjälpt flyktingar i Sverige, genom att ordna kvinnogrupper och hjälp med asylärenden.

Läs mer på www.agniuppsala.se.

Tankar om fred, konflikter och islamska banker

Nog kan man tappa tron ibland på fred mellan folkgrupper och länder. Tänk på Mellanöstern, Libyen och senast Syrien. Mikael Hoffman grundade Agni och trodde på freden. Hans väg var att para praktiskt hjälparbete med upplysning och samtal. Vid 1960-talets start såg jag som ung ekonomistudent en lapp på Handelshögskolan i Stockholm: *Kom med i hjälp- och fredsarbete utan att resa tusentals mil till u-länder.*

Sedan följde en lång kontakt med Örjansgården, då i Rönninge söder om Stockholm. Vi packade insända gåvor under veckosluten. Ibland i sådan mängd att uthusgolvet brast i väntan på transporter till andra länders behövande. Sommarseminarier varvades med hjälparbete och drog studenter från när och fjärran. Kända kulturpersoner medverkade. Då som nu lärde vi hur extrema rörelser världen runt hotar fred och utveckling, inte minst i tider av ekonomisk stagnation.

Men det finns motkrafter. Det har jag också sett i mitt senare yrkesliv inom

bistånd och utvecklingsbanker. Fri växande handel och ekonomi bidrar och minskar jordmänen för aggressiv religiös fundamentalism. Trots de negativa nyheterna i media är allt inte alls svart inom de muslimska länderna eller i deras umgänge med väst. Ett bra exempel är den snabba utvecklingen av så kallade islamska banktjänster. Det kunde jag nyligen se på nära håll som tillfällig rådgivare till en Islamsk utvecklingsbank med inriktning liknande Världsbankens.

Både muslimska länders och västvärldens banker deltar i ett framgångsrikt arbete att utveckla så kallade islamska spar-, lån- och investeringsformer. Centralt i processen är utveckling av tjänster utan ränta. (Muhammed och hans samtid såg tagande av ränta som orättfärdigt. Koranen förbjuder också pengar till spel, spekulation, alkohol med mera.)

Lokala banker och finansinstitut i den muslimska världen övergår nu helt eller delvis till islamska instrument. Även stora internationella banker

och finansinstitut har ett växande utbud av islamska spar-, kredit- och obligationsformer. Dessa instrument erbjuds nu muslimska klienter och företag världen runt vid sidan av de västvärldens traditionella med ränta. Även försäkringsväsendet omfattas.

De nya islamska instrumenten kan ha inslag av leasing, vinstdelning, hyra med övertaganderätt. Andra former har risk- och administrativa ersättningar som inte kan betraktas som ränta. Villkoren och kostnaderna är i praktiken inte alltför olika de traditionella räntebaserade instrumentens, men det är ändå viktigt att man får acceptans i muslimska samhällen. Juridiken kan också skilja sig något, ibland till viss förmån för en klient som hamnat i oförskyllt obestånd.

En ny intressant målgrupp för bankerna är mikro- och småföretag som är viktiga för sysselsättning och minskad fattigdom i muslimska utvecklingsländer. Ett arbete som också påbörjats är nya lagar och effektiv reglering och översyn.

En del av den snabba utvecklingen har förstås drivits av utsikter till ökade affärer inom och med den muslimska världen. Men de anpassade nya formerna inom bank och finans tycks ha kommit fram utan uppenbara spekulativa inslag. De nya islamska instrumenten framstår i det avseendet i gott ljus jämfört med finansinnovationerna bakom bostadslånebubblan

i USA och de globala bankkriserna som följde.

Vad kan man då tro om utvecklingen framöver? Så mycket står klart att bank- och finansvärlden i stort är blind för etniska och religiösa skillnader, inriktad som den är på affärer och tillväxt. Mitt korta uppdrag för den nämnda Islamska utvecklingsbanken tar slut i dagarna och skall resultera i introduktion

av dagslägets mest beprövade vägar att mäta utvecklingseffekt (vid sidan av ekonomisk avkastning). Erfarenheten bestyrker väsentligen att fritt ekonomiskt och professionellt utbyte långsiktigt gagnar fred och utveckling vid sidan av humanitärt arbete av det slag som gavs av Agni.

Anders Grettve, ekonom och gammal Agni-medarbetare

Det finns inget vi och dom – det finns bara vi

För två år sedan fattade Migrationsdomstolen ett beslut som innebar att tusentals familjer splittrades. Beslutet innebar att personer som ville återförenas med sin familj, efter att ha flytt från krig eller förföljelse, måste kunna styrka sin identitet med officiella ID-handlingar. Att det i vissa länder, till exempel Somalia, inte finns någon fungerande stat som kan utfärda sådana handlingar ansågs inte vara något skäl till undantag. Andelen beviljade ansökningar om anhöriginvandring från Somalia sjönk omedelbart från 90 % till 0.

De flesta kan leva sig in i vilken sorg det innebär att inte kunna leva tillsammans med sin familj. Lägg därtill att de saknade familjemedlemmarna befinner sig i ett land av krig, laglöshet, hungersnöd och sjukdomsepidemier. I Somalias fall ett land med världens högsta barnadödlighet. Nyheten som kom tidigare i år om att kravet på ID-handlingar nu har upphävts är därför ur ett humant perspektiv mycket glädjande. I fortsättningen räcker det med att med DNA-test visa att familjeband föreligger. Barnens rätt till ett tryggt liv

tillsammans med sin familj har vunnit över formalistiska krav.

Men tidningarna i Sverige har inte direkt fyllts av jubelkörer efter beslutet. Istället domineras rapporteringen på många håll av ord som ”kostnader”, ”beredskapsplan” och ”enorma utmaningar”. Siffror på hur många som kan tänkas komma en framträdande plats, ofta i rubriken. Intrycket man som läsare får är att människorna som kommer i första hand är ett problem – ett bostadsproblem, ett skolproblem och framförallt ett pengaproblem.

Vad är det för fel med denna rapportering, kanske du undrar. Får man inte skriva om problem som uppstår när det flyttar in personer från ett annat land? Svaret är att man självklart får skriva om det, men att ansvaret för *hur* man gör det vilar tungt. I dag kan man se många nyhetsartiklar som bidrar till att skapa rädsla och känslan av att människorna som kommer utgör ett hot. Det beror delvis ordval som ger omedvetna associationer. Om kommunen måste ha ”hög beredskap” så måste väl det vara något farligt som väntar?

Ord kan vara farliga. Det är genom språket vi uppfattar och förstår världen. ”Världens farligaste ord är vi och dom” menade Peter Gärdenfors, professor i kognitionsvetenskap, en gång. Med hjälp av denna indelning kan vi tillåta oss två moraler. En som gäller oss och en som gäller de andra. Men man behöver inte använda orden ”vi” och ”dom” för att göra denna indelning. Den ensidiga fokusering på (eventuella) problem och känslokyran inför det positiva som återföreningarna innebär för familjerna, avslöjar obarmhärtigt vilket

”vi” läsaren och journalisten antas dela, och vilka som är ”de andra”.

Många människor känner en oro inför invandringen till Sverige och det har jag respekt för. Men denna oro får inte underblåsas och bli till en kokong av fördomar och hat. Vi har alla ett ansvar för vilken värld våra ord skapar, och ett särskilt stort ansvar har journalister som är professionella språkanvändare.

Det finns inget vi och dom – det finns bara vi” som Olof Palme sa.

Kristina Nyström

Akut läge – Maxeña behöver nytt tak

Syster Sheila, föreståndare för Maxeña kliniken rapporterar fortlöpande om klinikens arbete. Första halvåret under 2012 togs 8000 patienter emot! Hon berättar att de kan se att sjukdomen Tuberkulos är på väg tillbaka och också att det blir allt vanligare med undernäring hos barn under 5 år. Kliniken genomför även HIV-test och ser till att de som har AIDS kommer under behandling. De flesta som

kommer till kliniken har dock mer harmlösa sjukdomar, som blir farliga på grund av att människorna är så försvagade av fattigdom. Diabetes och magproblem är förmodligen de vanligaste problemen.

Ett exempel är Maria är 14 år gammal. Hon var inskriven på kliniken första gången 2010. Då hon var undernärld och fick diagnosen tuberkulos, samma sjukdom som hennes pappa hade dött två år

tidigare. I förra veckan kom hon in med lunginflammation och 40 graders feber. Hon stannade tre dagar för att behandlas för sin uttorkning och få antibiotika. Pengarna till bussbiljetten till kliniken hade invånarna i hennes by skramlat ihop till för hennes familj hade inte råd.

En femårig liten pojke som heter Diego har fortfarande inte lärt sig att gå eller prata. Hans pappa dog

PROCESO REGISTRO
Nº 20 de Su Registro 2012
De 08:00 - 12:00 horas
En el Salón de Ciudad Nueva

TELÉFONO:
7872 8283

Ciudad Nueva
Municipio
Calle 10 de Agosto, 10

i cancer när Diego var två år. För några veckor sedan tog Diegos mamma honom till kliniken för att få honom undersökt. Kliniken skickade honom till ett center som arbetar med funktionshindrade

barn. Nu kan Diego stå och även gå några steg. Undersökningen visade att han inte är döv och specialisterna bedömer att han kan lära sig prata och kommer att fortsätta följa hans utveckling. Klini-

ken stödjer Diegos mamma finansiellt för att Diego ska kunna få vård.

Tack vare att ett team med amerikanska ögonspecialister besökte kliniken i slutet av oktober kunde många patien-

ter få sin syn tillbaka för liten eller ringa kostnad.

Som vi tidigare har rapporterat har arbetat kliniken inte bara med vård utan driver även flera projekt för att förebygga ohälsa. Kunskaps-spridning om uthållig odling fortsätter, och även i år anordnades en informationsdag på FN:s Världshungerdag den 16 oktober. Även projektet med att behandla undernärda barn och utbilda deras föräldrar fortsätter.

I skrivande stund har Maxeña fått ett problem som ororar föreståndaren. Klinikens tak har länge varit dåligt och nu har det ihållande regnandet gjort läget akut. Bjälklaget är angripet av termiter och plåttaket håller på att lossna. Att byta ut taket beräknas kosta 180 000 kronor. Pengar som absolut inte finns i den redan mycket slimmade budgeten.

Agni har även fått årets rapport över vilka studenter som har tagit examen med hjälp av stipendiatprojektet i Pasac. De sänder tacksamma brev till Agni och våra donatorer.

Kristina Nyström

TIDNINGEN AGNI, BOX 1528, 751 48 UPPSALA

BEGRÄNSAD EFTERSÄNDNING

Vid definitiv eftersändning återlämnas tidningen med nya adressen på framsidan (ej adresslån).

AGNI

FÖRENINGEN

ÖRJANSGÅRDEN AGNI

Kontor: Kungsgatan 30, 753 21

Uppsala

Telefon kontor: 018-10 27 44

Telefax: 018-50 37 82

Postgiro: 7 73 73-9

TIDNINGEN AGNI

Redaktör: Kristina Nyström, 070-201 49 16

Ansvarig utgivare: Bo Nylund,
018-50 37 82, 070-680 58 29

Kontaktperson för Agni är sekreterare
Puck Bjelke Hoffman, telefon 018-51 68
20. Välkommen att höra av dig!